

Gorgiás

Zlomky DK 82 B

B 7 = Aristotelés, Rhetorica III, 14; p. 1414b 29 (př. A. Kříž)

Tak to činí skoro všichni řečníci. Příkladem je úvod Ísokratovy *Heleny*, neboť eristikové a Helena nemají nic společného. (...)

Pro úvody epideiktických (slavnostně demonstrativních) řečí se vybírá chvála nebo hana. Tak například Gorgiás svoji *Olympijskou řeč* začíná chválou: „Být hoden obdivu u mnohých lidí, mužové hellénští“, a pak pokračuje v chvále těch, kdo založili slavnostní shromáždění.

B 8 = Kléméns Alex., Stromata I, 51,3

Podle slov Gorgia z Leontin vyžaduje náš „zápas dvě zdatnosti, totiž odvahu a moudrost. Odvahu, abychom dokázali čelit nebezpečí, a moudrost, abychom pochopili záhadu. Řeč (slovo, *logos*) volá jako hlasatel“ v Olympii „každého, kdo chce, ale ověncí jen toho, kdo něco dokáže“.

B 10 = Aristotelés, Rhetorica III, 14; 1416a 1 (př. A. Kříž)

Toho druhu je Gorgiova *Chvalořeč na Élejské*, v níž řečník, aniž se dříve rozmách a věci dotkl úvodem, začíná hned slovy: „Élis, šťastné město...“.

B 12 = Aristotelés, Rhetorica III, 18; 1419b 3 (př. A. Kříž)

Co se však týče toho, co je směšné, ježto se zdá, že je také v jisté míře upotřebitelné ve veřejných věcech, a o něm Gorgiás správně prohlásil, že vážnost protivníků se musí učinit nepůsobivou smíchem a jejich smích vážností, bylo pojednáno již v přednáškách o poetice.

B 15 = Aristotelés, Rhetorica III, 3; 1405b 34 (př. A. Kříž)

Studený sloh vzniká ze čtyř věcí. Předně z dvojitých slov (...) jako když Gorgiás utvořil pojmenování „mnohožravý pochlebník“ a mluví o křivopřísežnících a pravdopřísežnících.

B 16 = Aristotelés, Rhetorica III, 3; 1406b 4 (př. A. Kříž)

A ještě čtvrtý druh studenosti je v metaforách. Neboť i metafory bývají nevhodné... Tak například Gorgiás praví: „Zelené a vláhou bujné byly věci; ty jsi je však s potupou sil, a proto jsi se škodou sklízel.“ To je totiž příliš poetické.

B 17 = Aristotelés, Rhetorica III, 17; 1418a 33 (př. A. Kříž)

Ve slavnostních řečech ať si řečník vypomáhá tím, že látku šíře rozvádí pochvalnými vložkami, jako to činí rovněž Ísokratés, který v takových případech vždy uvede nějakého hrdinu. To mínil také Gorgiás, když říkal, že mu v řeči látka nikdy nedojde. Má-li totiž řeč na Achillea, chválí Pélea, pak Aiaka, nato boha a stejně statečnost, nebo přičiňuje to a ono; a to je takové rozšiřování látky.